

Lahten kaupunki/Rakennusvalvonta

Viite: Lausuntopyyntö 14.10.2024**Asia: Rakennuslupa 398-2024-579, Vihdinhaara 1, Lahti**

Osoitteeseen Vihdinhaara 1 on haettu lupaa suojellun rakennuksen muutostöille. Rakennuksen julkisivut uusitaan ja rakennuksen rankarakenteinen osa uusitaan. Verantaa laajennetaan vähäisesti rakennusalueen raja ylittäen. Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo lausuu 11.9.2024 päivätyistä suunnitelmista (Arkkitehtitoimisto Jari Helminen) pyydettyinä lausuntonaan seuraavaa.

Anttilanmäki on yksi Lahden valtakunnallisesti merkittävistä kulttuuriympäristöalueista (RKY 2009). Se on vapaasti mäelle syntynyt 1900-luvun alun työläisasuntoalue, jolle on tyypillistä pienehköt päärakennukset sekä punamultaiset talousrakennukset ja vehmaat puutarhat. Alueelle on laadittu suojeleva asemakaava, joka on saanut lainvoiman vuonna 2011. Kaavassa Vihdinhaara 1:n piharakennus on suojeltu määräyksellä sr-6: *Suojeltava talousrakennus. Talousrakennusta ei saa purkaa. Rakennuksen purkaminen edellyttää poikkeuslupaa. Talousrakennuksen korjaus- ja muutostöiden on sopeuduttava kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen ympäristöön. Käyttämätön rakennusoikeus on merkitty laajennusalan tontin rakentamiskelpoisuus huomioiden. Rakennuksen laajentamisessa ja korjauksissa on noudatettava rakennustapaohjeita. Talousrakennuksen tyypilliset piirteet tulee säilyttää. Tällaisen talousrakennuksen kerrosala saa ylittää tontilla sallitun rakennusoikeuden. Rakennusta ei saa korvata uudella.*

Museon asiantuntijat ovat käyneet paikan päällä tutustumassa kohteeseen 18.3.2024 sekä pitäneet suunnittelijan ja rakennusvalvonnan kanssa yhteisen kokouksen huhtikuussa. Museo on yhdessä rakennusvalvonnan kanssa todennut, että rakennuksen suurempikin korjaaminen on mahdollista, ottaen huomioon rakennuksen rankarakenteisen osan huonon kunnon ja suojelumääräyksen ehdottoman uudella rakennuksella korvaamiskiellon.

Uusi ikkuna kadun puolelle tukee rakennuksen sopuuhaisuutta. Ikkunat esitetään muuten vaihdettaviksi. Museo suosittelee mahdollisuuksien mukaan korjaamaan vanhat ikkunat, sillä ne ovat oleellinen osa rakennuksen rakennushistoriallista arvoa. Mikäli ikkunat vaihdetaan, tulee niiden olla puiset ja vanhojen ikkunoiden profiilien mukaiset.

Katujulkisivun puolella sijaitsevaa pystysuuntaista peitelautaa on suunnitelmassa siirretty

aikaisemmalta paikaltaan julkisivun keskelle. Aiemmin se on sijainnut hirsirakenteisen ja lautarakenteisen osan välissä. Tätä historiallista jakoa on syytä noudattaa. Laudan siirtäminen keskelle katujulkisivua heikentää sommitelmaa.

Rakennuksen katemateriaali on esitetty vaihdettavaksi kolmiorimahuopakatteesta konesaumatuksi peltikatteeksi. Alueelle on ollut tyypillistä, että talousrakennuksen ja päärakennuksen katemateriaalit ovat poikenneet toisistaan, korostaen näin rakennusten välistä hierarkista eroa. Tontille rakennettavaa uudisrakennusta on aiemmissa vaiheissa kohdeltu ”talousrakennuksena” ja nyt kyseessä olevaa rakennusta ”päärakennuksena”. Näin ollen museo katsoo, että katemateriaalin vaihtaminen on rakennuksen arvolle sopivaa, vaikka tällä ratkaisulla molemmissa rakennuksissa on sama katemateriaali.

Uudelleen rakennettavan kuistin kaiteeksi on esitetty ristikkokaidetta. Museo katsoo, että aihe on alueelle vieras ja kaide tulee korvata puurakenteisella pinnakaiteella, mikä on alueella tyypillisempää.

Rakennustöissä on erityisesti varottava tontin pohjoiskärjessä olevaa, kaupunkikuvassa merkittävää kookasta tammea. Tarvittaessa se on suojattava.

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö Liisa Koskelainen

korjausrakentamisen asiantuntija Tuula Pöyhä

rakennustutkija Roosa Norrin

Tiedoksi: Museovirasto, kaupunkikuva-arkkitehti Armi Patrikainen